

Ühik nr. 10 marka

MEIE MATS

Tallinn, Harju t. 45 ♦ Ilmub 2 korda kuus ♦ 19 aastakäik ♦ 1921 ♦ Mai, 14 ♦ Nr. 16 (293)

Gori joon. E. I. puul.

Rõõmsaid suviste pühi!

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.

1 „ — postita 33 „

Wäljamaale 70 mk. kuus

MEIE MATS**Erapooletu nalja ja pilkeleht
Ilmub 2 korda kuus. XIX a.****Toimetus ja talitus: Harju t. 45
Tallinnas****Tarwitamata jäänud kirjatõid
tagasi ei saadeta****Saadetawatel kirjatõudel peab
saatja täielik aadress olema****Hirmul on suured silmad**

ehk

wahel nuhtleb Jumal ka kiriku wöörmündrit.

Jutt lähemast minewikust.

A. Sakalan.

1. järg.

VI.

Kääba Jüri oli koju minnes väga rõõmus. Ta käsi, mis kuuetaskus oli, paitas alaõpmata õrnalt seal asuwa pudeli kaela. Wiimaks ei suutnud ta enam kiusatusetele vastu panna, seisatas, wõttis taskust pudeli, waatas tema sisu vastu walget ja upitas siis pudeli huultele ja rüüpas katseks ühe lonksu. Pudelit juu pealt ära wõttes tegi ta kibeda näo.

„Wana Mart on ju täitja „selle töö juut!“ unifes ta kiitwast ja rüüpas teise, kuid seekord mehise lonksu. Siis pani ta pudeli tasku ja samus edasi.

Jüri kandis Wanakaewu Mardi peale ammugi nii ütelda „wingu ninas“, sest talle ei meeldinud Mardi wäliselt pühalik, õiglane osek, kuna ta tema tõsist iseloomu väga hästi tundis. Sellepärast oli ta juba ammugi ihaldanud Wanakaewu Mardile kord tublit wingerpusi mängida. Kuid senini ei olnud ta leidnud seks kohast juhust.

Aga täna oli annud saatus talle tema kawatsuse täidesaatmiseks ülihea algatuse. Järelekaaludes, kuidas seda algatust teostada, tuli ta mõtte peale, wingerpusi niimoodi mängida, et ta ka ise sest pisut tulu saaks. Seda enam, et ta aineline seisukord sugugi kiiduwäärt ei olnud. Ta siwenes mõttesse, kuidas seda toimetada.

Lühikeste mõtlemise järele selgunes talle, et politsei poole pööramine mitte just hästi eesmärgile ei wi. Ka saadaks see samu teda naabrite suure enamuse põlgatuse ja wiha alla. Sest olgugi, et Mart väga paljude talunikkuude sõpruse peale präten-

teerida ei wõinud, kuid kohtu küüsi sattunud wiina-põletajate kohta maksid siin, teadis Jüri, mõisted, mis neid waelekehti märtiiridele, nende awalikkustegijaid aga tigidatele inimsoo weriwanlastele sarnastajaid. Sellepärast: oli waja leida teine tee!

Ta siwenes selle teise tee otsimisesse ja oli sellest nii wallatud, et tähelegi ei paanud, et ta oma saunautist juba mööda oli sammunud. Äkki tõstis ta pead ja hüüdis nii waljusti ja rõõmsalt: „hurraa!“ et waresed, kes ta kõrwal kaswawa haawa latwas istusid, karjatasid ja hirmuga lendu pistsid.

Ta oli saawutanud plaani ja pealegi toreda, mis tema arwatawasti tõesti eesmärgile wiib. Esimese aga ei olnud waja muud midagi teha, kui oodata — ja ainult kui waja, kuulujutte mida Mart kõige enam kartis, „siwendada“... Ta ei kahtlenud, et tuleb siis kord aeg, mil Mart tuleb ise oma „wabrikut“ temale müüa pakkuma... Ja siis... siis wõis wäljamõeldud plaani osawasti teostada!.. Ainult — ainult kui keeluseadus, mis karasklastel kawatsusel, enese siiski läbi lööb?.. Aga ei: see oli uskumata... ja kuigi — noh, siis jäi ikka weel — wiimase abinõuna — wõimalus — politsei poole pöörata!..

Jüri õnnistas saatusi, et see wiimaks ometi awanud temale wäljawaated pääsemiseks kiratsemisest wiletas tahmanud saunaonnis, ja pööras koju.

VII.

Põhjuseks, miks Mart kauplemise nii järsult lõpetas, oli arwamine, milleni ta esimesest ehmatusest toibudes jõudnud, et Jüri meeleldi teda ehk ainult narrib, petab. Ta sõitis weel selsamal päewal kohalisesse postkontori ja tellis endale korraga kolm ajalehte, ehk ta küll tänini nende, kui ilmalikke asje, vastu suurt põlgust oli tundnud.

Kui esimesed numbrid pärale jõudsid, luku-
tas Mart enda terweks päewaks tupp ja luges kõik lehjed algust lõpuni sõnasonalt. Enda hirmuks leidis ta, et Jüri jutt tõsi on. Ent kõige-

uuemast numbrist leidis ta teate, mille läbi lugedes ta kergendatult hinge tõmbas. See oli teade, et rahwajaadikud-karstklased, kes wiinamüügi vastu on, keeluseaduse rahwahäätamisele panekut nõuavad ja sellekohased allkirjade kogumise lehed juba laiali on saadetud. Teade lõppes suure sõnalise üleskutsuga, et iga kodanik, kes ei taha, et meie rahwas jällegi wiina häwitawasse wõimusesse sattuks, lehele alla kirjutaks.

Sel öösel magas Mart halwasti, ehk õigemini, ei maganud sugugi. Hommikul sõitis ta juba pimedas wallamajas, ajas sekretäri magamast ülesse, kes torisedes sängist välja puges, ja pani allkirja-lehele pühalikult „käte alla“. Siis sõitis ta koju, ajas sulased-tüdrukud kokku ja pidas neile pika jutluse „kuradist, kes kui mõiraja lõukoer kroonuwiina näol ümber käib ja otšib, keda tema wõiks ära neelda“. Jutluse lõpetas ta palwega, et tema teenijad weel täna wallamajja lähkšid ja enda nimed teatud allkirja-lehele kirjutaksid — kes aga seda mitte ei soowi teha, sellele andwat ta wabaduse weel täna õhtul Wana-kaewu majast ja rajast lahkuda!..

Keeluseaduse nõudmisele sel wiisil omast pere-st — enda allkirjaga kokku — wiit allkirja muretšedes, ei jäänud Mart siiski weel rahule, waid alustas ka külas agarat misjonitööd seshamas suhtes. Ta käis küla pere-perelt läbi ja pidas igas peres mõjusa kõne selle „tigeda hingerööwli, kroonuwiina vastu, mis nüüd jälle wõinust saamas“; — ainult Kääba Jüri sauna jättis ta wahale... Ent selle eest pidas ta järgmises Jaunas kahjekordselt läbitungiva jutluse, nii et saunik, kes omaist kohast naljahammas oli, arwas, et nüüd juba tõsiselt wiimsepäewa vastu walmistama peab hakkama...

Kui allkirjade kogumise leht ära saadeti, ilutsesid temal, Mardi waewanägemise tagajärjena, kuusteistkümmend waresjalgsel allkirja, peasjalikult külanaieste käest kogutud. Wähe küll oli, kuid Mart wõis siiski endale wastu rindu lüüa ja hüüda: „Mina olen teinud, mis ma olen wõinud!..“ Ja jäi ootama, kuidas asjakäik areneb; ei unustanud ühtlasi ka uue „wabriku“ proowimiseks paari puuda linnaseid meskitõrde hapnema panemast...

VIII.

Läks mõni aeg edasi. Mart jälgis, ajalehte teadete najal, hoolega keeluseaduse käiku ja pruulis juba teist „tegu“ puskari — sest esimene oli ülihästi õnnestanud. „Märjuka“ oli saanud selge

ja klaar, nagu Jordani jõe wesi; ja kange, et kui lonksu rüüpad, siis ikka kohe tunned, mis kraamtu om!..

Ning selle tõttu, et uus „aparaat“ nii kuradi hästi „töötas“ ning ka, et ajalehtede teated keeluseaduse käigu üle rahuloldawad olid, ehitas Mart enesele õige paljutöötawaid tulewiku-perspektiive, millede põhjaluseks see oli, et kui keeluseadus läbi lööb, siis tema, Mardi, „tööstus“ uue „aparaadi“ laitmata omaduste tõttu nii hülgawale järjele tõuseb, et ta end juba paari, wõib olla, isegi aastakesegi pärast kihelkonna kõige rikkamakas meheks wõib lugeda. Siis asutab ta mõne, endiselt wähem riskandima, tulutoowa ettevõtte — kas wõi näit. teliskivi-tehase — ja, waat', siis alles tuleb raha nagu raba!.. Siis ostab ta endale automobiili, nagu teistelgi rahameestel... ja pealinna suure maja... ja weel palju muud. Ja selle praeguise ilmlise au tipuks, lasseb ta, kui riigikogu walmisid tulewad, enese ka liikmeks walida... Ning siis on ta ise seaduseandja ja esimeseks annab ta, kõigi taewaliitlaste ja teiste õigete kiristlaste kaasabil, välja seaduse, millega ta kirikuolud, mis nüüdse seadusandluse läbi teelt kõrwale paisatud, jälle õigele teele juhib — selle läbi, et kirik endiselt sundusline on, et õpetajate ja kõstrite kõrwal ka wöörmündrid suuremat kirikukümnise palka hakkawad saama (sest see on wäga wäHEMEELDIW asi: nii wäheste palgaga kui praegu teenida — olgugi ka seda isandate isandat), ja kes kirikust kõrwale hoiab, kirikukümnist maksta ei taha, wõi kirikuametnikke, eriti wöörmündrit, kuidagi pilkab wõi haawab, see kümneks aastaks sunnitööle saab mõistetud... — See wiimane ettekujutus waldas teda isegi nii, et ta ju sellekohast seaduseprojekti walmistama hakkas, — et tema kokkuseadmisega siis, kui ta ju Riigikogu liikmeks saanud, enam poleks waja aega wiita.

Küll tuli Mardil wahetewahel ka mõttesse, wõib — wõi ka, tarwilise arwu allkirjade puudusel, et keeluseadus rahwahäätusel ka läbikukkuda häätamisele tullagi... Kuid see wõimalus pais-tis talle igakord nii hirmutaw, et ta parema meelelega selle peale ei mõtelnudki, waid mõtted, kui nad sõherduse sihi wõtsid, kohe alguses sumbutas. Harilikult hakkas ta siis ikka Taewataati tüütama, et see tema „lunastajase“ edu annaks...

IX.

Ei tea nüüd kindlasti: kas ei palunud Mart siiski mitte tarwilise agarusega, wõi oli ta Taewa-

ERNITS.

Kuulus keeleteadlane, nagu ka ülikonnast näha

taadi oma palwetega juba ära tüütanud, — wõi ehk olid koguni ta kawatsused kirikuelu uuendusajal talle mittemeeldiwad, — kuid ühel päewal tuli ikkagi see kurikardetaw teade, millist oletades juba Mardil süda külmaks löi: keeluseadus oli ilma walgust nägemata furnud!.. Mart kujutas endast peale selle Hiiope sõnumi läbilugemist paari tunni wältusel hästiõnnestanud Loti naise teiseidit Surnumere äärest. Siis alles toibus ta pisut... Toibusdes oli ta esimene töö nagist mütsi kahmata ja Kääba sauna poole tõtata...

Poole tee peal jäi ta äkki seisatama... Is-jand, Jumal, kui nüüd Jüri ka juba tänast ajalehte lugenud oli!.. Siis oli kõik kadunud... — Aga siiski oli waja õnne katsuda!.. Ent nüüd

tuli talle meele, et waja enda wiisidile Kääbu Jüri juure ju ka mingifugune põhjus otsida — ei wõinud ta ju ometi ühes uksega sisse kukkuda ja pahawatada: „Osta, Jüri, mu samogonniwabrik ära, sest... keeluseadus on läbikukkunud!..“

Tükiaegse mõtlemise järele, kui ta asjata mingit mõistlikku põhjendust oli otsinud, torgatas talle äkki meele, et tema künaraiumise kirwes alles Jüri käes on. See oli tore põhjus: see ei wõinud ka Jüri südames mingit kahtlust tekitada.

Kääbale jõudes, omandas Mart oleku, nagu see pereisale ja eriti ausale wöörmündrile kohane, kui ta naabri käest tarberiista läheb saama. Ta teretas nagu kord ja kohus, ajas nagu kord ja kohus, tüki aega enne ühest ja teisest asjast juttu ning alles siis küsis, kas Jüri tema künaraiumise kirwest weel tarwis on, tal enesel lähleks teda paariks päewaks waja — lühidalt: tegi nii, nagu oleks ta just selle kirwe ja mitte mõne muu tähtsajama asja pärast kodust wälja tulnud... Kirwest kätte saades ei hakanud ta weel minema, waid pani piibu suitsema ja ajas weel sellest ja teisest kültajuttu. Küsis muu seas ka nagu juhtumisi, kas Jüri olla juba uuemaid ajalehti saanud.

„Ei ole,“ kostis Jüri, kes juba Mardi tulekut nähes aimas, kust poolt tuul puhub...

„Mh... ei tea, kuhu need lehed siis wiimaks jääwad,“ mõnas Mart, ainult suure waewaga enda headmeelt warjates: „mina ei ole ka weel saanud!..“

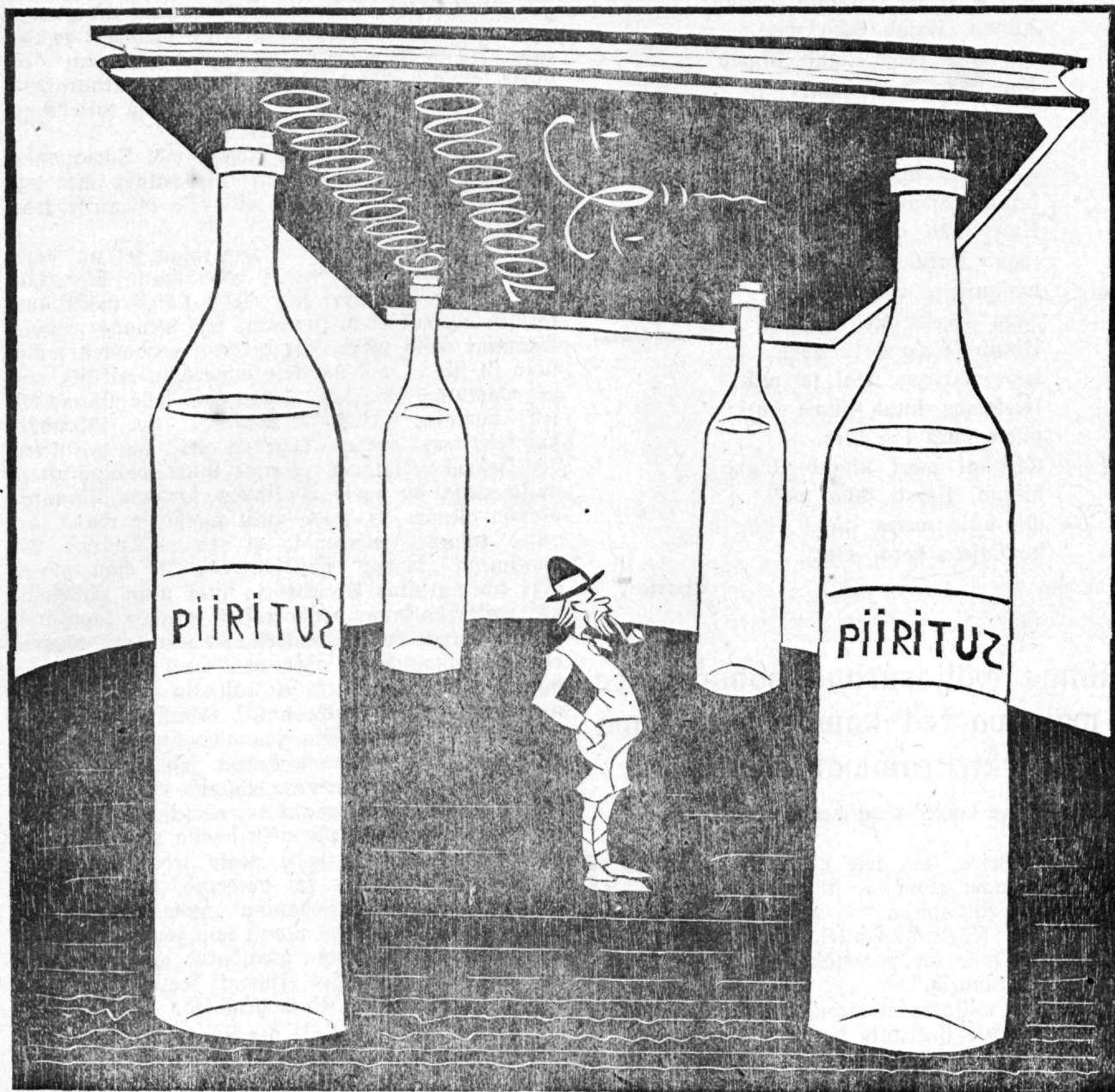
Alles kui ta ju minemas oli, pööras ta äkki uksele tagasi ja ütles, nagu oleks see tal alles praegu juhtumisi meelde tulnud, Jürile, kes temaga feltsis madalast uksest wälja tahtis pugeada:

„Ah, soo, jah... kuule, Jüri, kas sa ei taha mu „wabrikut“ ära osta?... Nüüd tuleb kibe töö aeg ja minul pole enam aega teisega jännata...“

„Küllap ma n'd ikka ostaks kah,“ wastas Jüri nagu naerule tõmmates, „kroonuwiina pole ka weel näha ja tikk kibedat kuluks üsna maide ära, aga sa tahad ju waga palju raha!“

„Noh,“ sõnas Mart, „eks sa ei tea, mis wana rahwas ütleb: mis kaup see on, mille kallal ei tingita!.. Eks katsume kaubelda — näeme, ehk saame kaubad kokku kah. Aga ära selle rahaga küll narritama hakkagi, mis sa teisekorra lubasid!“ lijas ta juurde.

Gori joon. E. I. puul.

WABARIIGI EELARWE.

„Küll ehitasid kaua, aga nüüd on ka teisele parajad alussammad leidnud!“

Jüri ei hakanud siis ka narrima, waid lubas kohe kümnetuhat. Mart nõudis rohkem — ja nüüd hakkas Jüri juurde lisama — kuni wiimaks seitsmeteiskümne tuhande peal käed löödi.

Järgneb.

Ceaatrikuulutus.

Waluta kriisi peale waatamata kantakse täna ette:

„Dollari printsejs“.
Hinnad harilikud.

Meri kuu hõbedas.

Oh kui meri kiigub, liigub,
kiigub, liigub ikka veel.
Oh kuis wetes liigub, kiigub
kindluseta heroi meel!
Kerkib kuu ju pilwi peidust,
pilwi peidust mustal ööl,
hõlgendab siis lainte heidust,
lainte heidust wete wööl.
Kuu nüüd mere jagab kaheks,
jagab kaheks, — hõbe, must, —
waikuse ja rahu lahaks
rahu lahaks teeb ta just.
Uinub laewa hõbe puri,
hõbe puri — seal ta retk!
Neelamas kuud pilwe kuri,
pilwe kurs iga hetk.
Oh kui meri kiigub, liigub,
kiigub, liigub ikka veel.
Oh kuis wetes liigub, kiigub
kindluseta heroi meel!

Charles.

— o —

Tallinna wäljasurnud hoburaudtee ja wäljawaated kawatsusel olewa elektritramwai kohta.

Jutuajamine korraldawa komisjoni esimehega.

„Wabandage, kas teie ei wõiks mind meie pealinna ehitawa tramwai küsimusega üleüldistes joontes pisut tutwuneda, — mina, kui pealinna kodanik, olen sellest küsimusest äärmiselt huwituid ja ma oleks teile ka paarifonaliise informatsioonid eest südamest tänulik.“

Ma tegin wiisaka kumarduse, püüdes toonitada, et ma küsimusest iseäranis huwituid olen ning istusin herra Samagonka näpunäite peale jõeohuse nahaga ületõmmatud diivanile, wõttes seisaku, mis on omapärane tähelepanelikule leeripoisile, kui pastor Aadama ja Ewa patulangemistest seletab.

„No ja waadake... see tähendab, mina olen walmis heameelega teie tähelepanu mitte rohkem kui pool tundi kühkestama, sest küsimus, mille üle teie seletust palusite, on iseäranis huwitaw ja selle kawatsuse all olewa tramwai tarwituse seisukohalt wõin mina teid küsimusega üleüldistes joontes tutwustada niipalju, kui seda minul käesolewad andmed lubawad. Kuid ma ei taha siinkohal sugugi tõendada, et ma professionaalne kõhuraäkija olen ja tahaks teile mõne varietee-kuninga odawa baritoniga muinasjutu taolisi anektoote pasundama hakata, mis mõnikord halwa söögiti puudusel paten-

teeritud arstiabinõuna kuulajatele kasulikud wõiwad olla, waid wannun teile kommunist Jüri Kena walenime juures Pärnu hobuseruunaja Sipukrihwa minewanädalast unenägu mitte sõnagagi puudutada, sest werewalamine on praegu makswate seaduste järele keelatud ja kõik, kes sellest paragrahwist üle astuwad, langewad rahatrahwi alla wiieistkümnest margast kuni wiie aastani.“

„Kui see teile, herra Konka wõi Samagonka, iseäralisi raskusi ei sünnita, siis paluks ma asja juure pöörata. Ma ootan teilt teie lubamise teostamist.“

„Oige küll. Kuid kui teie (olgu see na' omawahel öeldud) täieõiguslise kodanikuna närwahai-guse all ei kannata, siis oleks kõige mõistlikum tegu teie poolt edasi kuulata, sest sarnane wahel-segamine wõib mind õige kergesti roobastest wälja lüüa ja siis ei wõi ma teie julgeoleku eest siin majas wastutaw olla, sest... aga noh, selle jätmise teiseks korraks. No ja waadake... See tähendab, kui teie wana ajalugu lugenud olete, siis peate teie õige selgest mäletama, et enne suurt weeputusit ja nälja aega ka meie pealinnas sarnane liikumise abinõu olemas oli, mida uulitsapoisiid ja muud sarnased tumedad elemendid ei tea mikspärast sõimunimega „konka“ hüüdsid. See oli õigusepärast õige kultuuriline ettevõtte ja (ma ufun kindlasti) kui meie pealinnas erakorraliste aegade tagajärjel worsti hinnad nii peadpööritava kiirusega tõusma ei oleks hakanud, siis oleks meil veel praegugi mõimalik olnud Kadrunsi ja Tallinna wahel wahest meelelahutuseks wiie-hwennilisi sõituisi teha ja need kolm paari teenistuse jäanud roopaid ei oleks mitte ilmaaegu jaanud wedeleda, sest töökaitse seaduse § 606. põhjal sarnane eluwits ka awalikkude naisterahwastele lubamata on; rääkimata juba mooraaliliselt kõrgemal seiswatest konka roobastest. No ja... see tähendab, kohe peale seda, kui terve see kupatus worstiks sai keedetud, tärkas mõnel agaramal pealinna kodanikul mõte wäljasurnud kaera-mootorite asemel mingit teist jõudu ära kasutada. Kuid et selle kohta awaldatud arwamised õige lahkuminewad olid, siis otsustati see asi komisjoni anda, kellel sellejughused kogemused.“

No ja... ja waadake, see komisjon leidis kõige tarwilikuma olewat wäljamaast traadi teel ühe kollektiooni elektri wagunid (millede käimapanemise juures meie heade tagajärgedega Narwa kōske ära oleks jaanud kasutada) pistellida, ning pani eelarwe linnawalitjusele kinnitamiseks ette, kuid wiimane leidis küsimuse õige kahtlase olewat ja otsustas täies koosseisus (wäljaarwatud Joonase mehed, kes selle küsimuse „Linden'ile“ ligipääsemiseks õige tarwilikuks leidsid olewat) sellest mõttest loobuda ning otsustati asi uuesti komisjoni kätte anda, uue kawa wäljatöötamiseks.

Nüüd on aga komisjonil pea pulski täis ja ta ei tea, kas wanast õndsast ajast järelejäanud wagunite wedamiseks kõiki Tallinna woorimehi ära „mobiliseerida“ wõi suurt Rotermanni leiwawedamise autot „wedurina“ ära kasutada. Igatahes

töotab asi niimoodi kujuneda, et meil viimaks niisugune „perpetuum mobile“ üles leitakse, mis kõikidelt woorimeeste habustelt ilma pasjita ümberhulkumise mõtte eemale peletab. Minul, kui komisjoni esimehel, on küll selle kohta omad arwamised, kuid niisugune see asi ülkord kujuneb, see selgub wõib olla alles siis, kui worsti hinnad täielikult alanewad. Soo! Ma hakkkan aru saama, et olen oma kohustuse ja lubamise teie wastu täitnud.“

Ma tänasin. Lahkudes andis tema minule lootust, et tema, kui komisjoni esimees, selle eest hea saab seisma, et komisjoni töö tagajärgedeta ei saa olema, waid et loota wõib ka siis weel, kui juba kõik lootused kadunud.

Ondjad on need, kes loodawad!

Leon Hart.

—o—

Afrika kohus.

Tuntud Afrika uurija Dr. Tamlak, kes senni arwurikastelt hädadohtlikkudel uurimisreisidelt igakord õnnelikult tagasi jõudnud, kaotas lõpuks meelekindluse ja — heitis abiellu.

Alles peale laulatust leidis Tamlak, et ta õrnem pool pea terwelt watisi, gummiist ja parukatest koos seisab.

Olles pettunud, tegi ta meelekiheduses otsuseks Afrikasse rännata, et tröösti leida.

Ta abikaasa oli kindlasti otsustanud, teekonda kaasa teha. Kõik Tamlaki seletused, hirmsad ennustused ja kirjeldused koledatest hädadohtudest, mis Afrikas reisijat waritsewad ja mis maalitud olid wõimalikult mustade wärwidega, ei heidutanud naist ja ei suutnud teda ettewõttest loobuma sundida...

Jõudes Afrika, sattusid nad warsti inimesesööjate kätte wangi. Proua Tamlaki ümarad lihawad kehawormid (parematest Euroopa wabrikute) olid inimesesööjate söögijärgi kõige kõrgema kraadini üles äritanud.

Õnnetud mustanahalised!

Teisel päewal, peale wangiwõtmist, astus inimesesööjate pealik looduseuurija telki. Dr. Tamlak nägi kõrge waimus end ühes naisega ora otjas küpsemas.

Rahulikult aga pööras päalik wangi poole.

„Sa oled waba!“ ütles ta sügawa kurguhäälega.

„Aga mu naine?“ oigas Tamlak.

„Sinu naine!“ sõnas päalik ja ta pilk, täis sügawat kaastundmuist langes Tamlaki peale, „ta jääb siia ja saab kui toiduainete wõltsija meie seaduste järele wastutusele wõetud!“

Mr. Maier I.

—o—

Kafees.

Kaunis rumal lugu juhtus minu sõbra Margiga.

Mar istus kafees laua taga, kus ka keegi elegantne daam herraga, kelle figuur tuletas meele tsirkuse atleeti, aset olid wõtnud.

Peale teist tassi kohwi kummardas Mar end üle laua daami poole, nii et ta ninots selle ninotsaga peaaegu kokku puutusid. Niisuguses asendis wiibis Mar paar sekundi.

Herra, kelle figuur tuletas meelde tsirkuse atleeti, tõusis oma kohalt.

„Mis see peab tähendama?“ pööras ta Mari poole.

„Ei midagi iseäralikku! Ma tahtsin seda daami silmitseda ja kummardasin end weidi lähemale, sest ma olen nimelt lühikese nägemisega!“

„Kas lubate, et see daam teid ka wähe silmitsleb?“ ütles herra, kelle figuur tuletas meelde tsirkuse atleeti.

„Heameelega! Miks mitte! Olge lahked!“ sõnas Mar ja tegi unistawa näo.

Selle peale haaras atleetilise wäsimusega herra Mari turjast kinni, keeras ümber ja aetas ta tugewa jalahoobi abil kuus jardi lauaist eemale (üks jardi = 0,9144 m.).

„Minu proua on nimelt kaugelenägija!“ sõnas ta siis toolile istudes. M—e.

*

Kiri.

Tootüdruk Manni kirjutab prouale, kes Nõmmel juwitamas:

„Armas proua seesamune et te küsite kas ma söögituba kraamides midagi leidnud ei ole. Jah olen leidnud ja nimelt leidin ma kaks topi tikka üks parti mängu kaarta kolm transpansi ja ligööri pudeli korki ühe karseti ja naisterahwa soka tripid.“

Esimese rongiga sõitis proua linna tagasi.

*

Hea nimi.

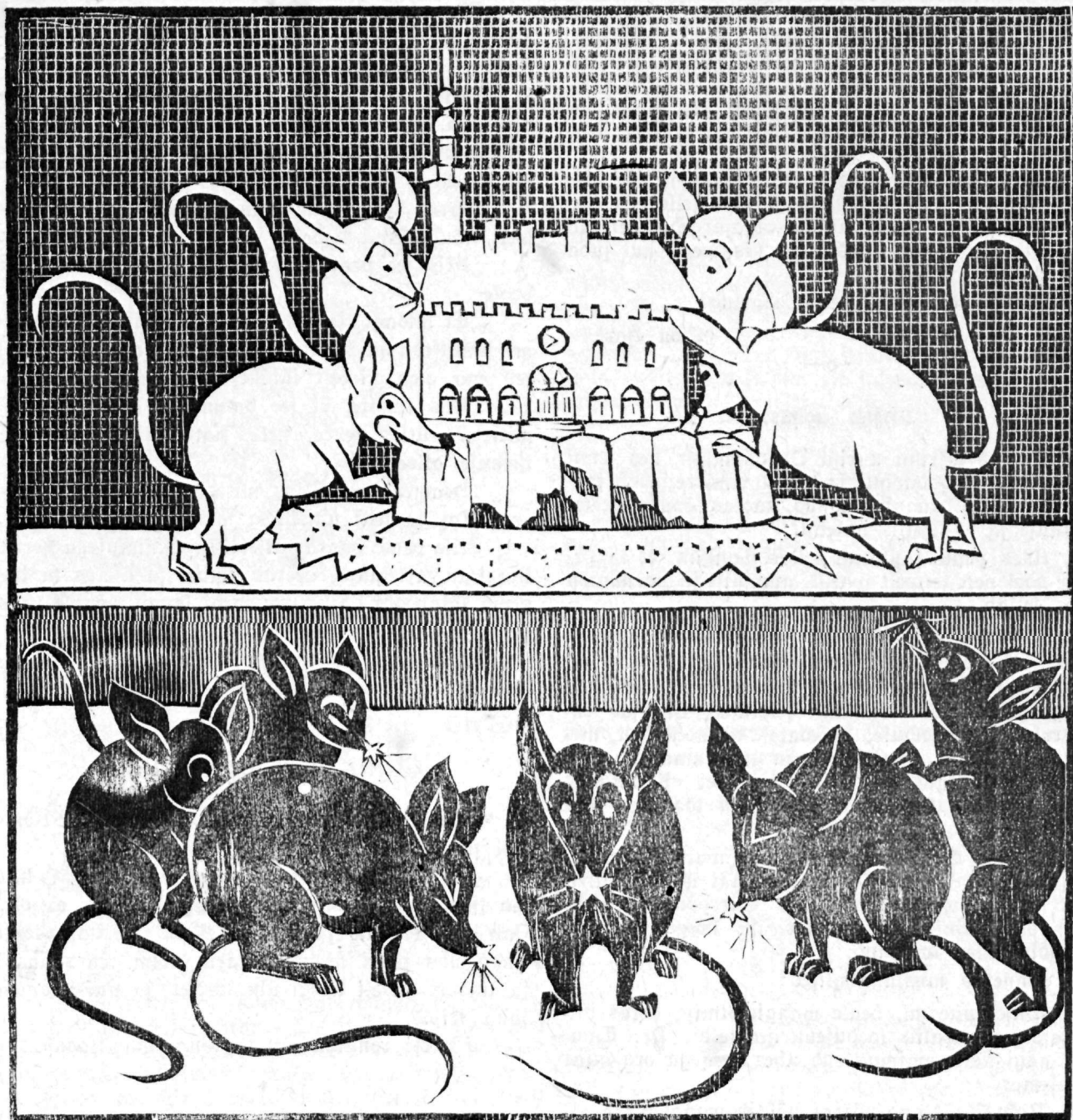
Kohtunik: „Teie tegite terve rea kuri-tegusid wõõra nime all. Mis wõite oma süü öien-duseks ütelda?“

Süüalune: „Herra kohtunik, ma ei wõinud ju ometi oma pärisnime niisuguste kõlwatute asjadega ära määrada.“

— Kentuki S. —

—o—

Gori joon. E. I. puul.

„WALGE TERROR“.

Linnawolikogusse on 28 kommunistist 2 järele jäänud. Teised on kas arreteeritud ehk põranda alla pugunud.

Ajalehest.

Gori joon. E. I. puul.

MEIE WASTARISTOKRAATIA.

„Mudu oles see ooper päris kena, aga et nad edenduse aal muusikad mängiwad, see ei lähä!“

Miniatüürid

Mih. Jagomit.

Arm igapäisuses.

I.

Öö.

Raske öö.

Taewa tinapõhja tättweerisid helkjad lähe-
ornamendid ja kõledad tuuleniidid keerasid spiraal-
desse kuulõnge.

Wäikses toakeses, kuhju kogunud omi kehi
õisele rahule meesterahwas ja naisterahwas, suud-
les tule pilufilm räbalais koigast.

Südaööl ärkas mees, ja jõi wett ämbriist, pea
ataspidi, huuled himuneelul.

Ta puhkas ja jõi weel, kui oleks jooming
wiimane. Surus siis kinni karwase suu, nõhises
sügades jalalaba ja. —

Ja ta pilk langes naisterahwa peale.

Ta haigutas.

See on luu sinu luust ja liha sinu lihast.

Rinnad ja puusad on sinu. — — — Kõik.

Weri nõrgus, küpjetes joontes elurõõmsalt häl-
litades iha.

Ihu mäsfas, wahutas kees.

Ta pani oma suu teise juukstesse ja sosistas:

„Krööt, Krööt, Kröödake!“

Ja uuesti:

„Krööt, kullake, kuule nüüd..“

Naisterahwas tuskatas. Lõi lahti silmad, siis
huuled. Ja korises:

„Mis? kas sead on lahti wõi?“

Wäljas jurises öowaim ja tuuleniidid rippu-
sid lõdwalt alla majakeste seinu.

Arm igapäisuses.

II.

Pehme rahu oli kabinetis.

Laianiudega leentoolid haigutasid igawalt ja
põrandal wäherdasid tallatud igemetega waiba-
usid.

Äkna kulmud olid langenud ja elektripirni ku-
lupeast tuiskas sulawat kõõma seintele, laele kuld-
walgusena. — — —

Naisterahwas, kes istus, wiskas kuklataha
käed, kusjuures kleit paljastas omawoliliselt
siidijukastatud sääred.

„Ometi ei tule ta weel, ometi, ometi, oh!“

Tema ootas. — — —

Kuuldusid sammud ja fuli mees.

Hetkel olid nad teineteise kaenlas.

Äkki pahwatas naine nutma.

Imestas mees:

„Mis? kallim!.. mis see tähendab? Ma ei
mõista?“

„Oh, sina, ja ei armasta mind enam ei ar...“

„Aga kallike, miks? kuidas? mis ja ometi
mõttled?“

Naisterahwas luskus:

„Sina. Sa ei musutanud mind sugugi otse huu-
lede peale...“

Põrandal wäänasid päid waibausid ja tapeet
naeris ffinksi naeru.

Siiski oli waikne.

—o—

Onnetu armastus.

Waikne. Siin inimene, kel jüda kärtsenud nut-
jaks wiituli keeleks. Inimene, kelle hing on kurb
kui trummilöök kehet tühja tänawat. Lootusetä
saadab ta päwi, mis wast teistel nii armurohked,
üksilduses. Saate aru, ma olen ju weel nii noor
ja ei taha surra. Ka armastab minu ihaldatu mind
ometi. Mu armastus on siiski lootusetä. Parem
rahuga surra, kui lootusetä armastada, mõtlete
teie. Kuid minu armsam ei ole mind petnud, ei
mõtlegi mind petta ega maha jätta. Ma tahaks
näha, kes ei peaks sarnasel juhtumisel minema
hulluks meeletumiselest. Te, wõib olla, ei saa must
ära?

Waadake, minu ihaldatu nõuab... korralikku,
jeaduslist abielu.

Ujute mu lootusetä seisukorda nüüd?

Mih. Jagomit.

—o—

Kawaleer: „Preili, teie olete nii nägus ja
kena, et...“

Neiu: „Sui, kuidas teie wõite rääkida, seda-
moodi wõin ma kergesti walepasliga Eesti elaja
pähe kinniwõetud saada.“

E. Hart.

—o—

Wäikene pealinna juht kõigile sissesõitnud ehk mõne muu „wõt- tega“ pealinna pääsenud wõõrastele.

Toimetanud Leon Hart.

Kuna paljud sissesõitnud kodumaapojad ja wõõ-
ramaalased meie pealinna ametiasutuste ja tähtsa-
mate kohtade suhtes puudulikult informeeritud on
ja selletõttu mõnikord õige täbaraspe seisukorda on
sattunud, siis tahhan ma alamal kõiki kutsutud ja
kutsumata külalisi meie ameti- ja seltskondliselt
tähtsamate asutustega tutvustada, et nad pealinna
sõites eksiteele ei sattuks.

1) Ajaloolised ehitused.

Raekoda. Meie pealinna raekoda asub sü-
dalinnas ja on sajawiiekümnemargalise woorimehe-
sõidu kauguses Balti waksalilt. Ehitatud kohe peale
juurt weeuputust, Gooti stiilis. Kolmsada aastat
hiljemalt ehitasid Tallinna pagarid sellele ehitusele
torni peale ja andsid seeläbi temale kui ametiasu-
tusele kohasema väljanägemise. Praegu peetakse
selles majas linnawolikogu koosolekuid ja iga päew
kella 12—1 wõetakse seal linnapea poolt koda-
nikka jutule. Ükse eest võib leida pakikandjaid,
kes wiiekümne marga eest kirja või pakikese ad-
ressaadile kolme päewa jooksul kätte toimetawad.

Pirita kloostri waremed. Pirita kloost-
ri waremed asuwad linnast väljas Pirita jõe parem-
poolisel kaldal. Aastal ükstuhjat neljada ehitas
Rootsi senatori abikaasa Brigitta need waremed
kolme päewaga walmis ja asetask sinna usuhullus-
tajate sanatoriumi. Hiljem käis Wene knjas Swan
Hirmus nende waremete wahel meie pealinna mun-
kadega riisipudru söömas ja pani wiimaks joobnud
peaga neile tule otja. Mähha nad maani küll ei
põlenud, kuid katus olla tule keeruses end kor-
raga iseseiswaks tunnistanud ja õhku kerkides lü-
na poole jalga lasknud. Nüüd on ainult paljad
waremed järel, ilma katuse ja akendeta. Kui
ilusad suweööd, siis käiwad seal armastajad paarid
und nägemas. Rahwa jutu järele käib Piritalt
maaalune tee Mufumäele ja tagasi.

2) Ausambad.

Peeter Suure ausammast heinaturul.
Kujutab süllapikkustes ja saabastesse topitud Pee-
ter Suurt. Et ta praegusele ajale ja rahwastundele
kohane ei ole, siis on kawatus olnud teda see-
biks keeta. (Trükiwiga. Peab olema: metallina

otstarbekohasemalt ära kasutada). Waremast, kui
ta meie suurtele ninadele weel wõõras oli, siis
topiti paraadide ajal talle kott pähe. Nüüd on
aga sellest teguwiiisist loobutud, — nagu näha, on
temaga juba ära harjuda jõutud.

Rusjalka ehk tiwadega Kadri, Kad-
riorus merekaldal. Kui 1893. a. sõjalaew „Rus-
jalka“ Soome lahes põhja wajus, siis olla, nagu
rahwajutt räägib, see ingliskarnane weeneiu nagu
maa alt välja kaswanud, et põhjawajuwate laewale
appi rutata. Kuid et laew waremast põhja waju-
nud, siis jäänudki ta nii ühe jala peale seisima,
nagu ta praegu seisab. Ilusatel suweöödel käi-
wad tundelised armastajad selle weeneiu jalge all
teineteisele truudust wandumas. Et ta mitte merde
lipata ei saaks, selleks on ta jämeda raudahelaga
kui traataiaga piiratud.

3) Seltsid ja seltsimajad.

Eesti teater Estonia, Suurel turul
teatri- ja kontsertsaaliga. Mängitakse operette ja
ooperi, antakse kontserti jne. Pileti hinnad —
nagu rahakott kannab. Väljatuleku eest iseäralist
tasu ei nõuta. Kasino saalis antakse söögihelisi
etendusi, mis ooperist taha ei jae ja tuldakse nap-
sitajate soowidele wastu.

Sootuse seltsimaja, Gonsiori tänawal.
Wana „muti“ mängijate pesapaik. Einelaud hundi-
tuliseega. Iga laupäewa ja pühapäewa õhtul pee-
takse muusika saatel, kupulaskmise kursusi.

„Mustkass“, kabaree Mere puisteel. Igal
õhtul tulu ja kulu õhtud. Mugaw oleng. Tants
hommikuni laudade wahel, laudade peal ja lau-
dade all. Omad välja- ja sissehüüdjad. Sisseminek
hinnata, — väljatulekul nõutakse sabakuubedes
kelnerite läbi aga iseäralist maksu.

—o—

A.: „Lubage tutvustada: Juhan Sitikas.“

B.: „Wäga kena...“

A.: „Kuidas teie ütlete? Mina olla Kena.
Pidage meeles mu herra, et jarnase awaliku teo-
tuse eest wõin ma teid nuhtluse seaduse § 914. põh-
jal kohtulikule wastutusele wõtta. Häbemata nii-
jugune!“

L. Hart.

—o—

RÄHATUUS.

Ränga pettumuse poees.

Ma tulin naabri juurest, pühitsemaist Mihklipäewa.
Kottpime öö. Must pilwewaip oli kinni katnud
taewa.

Prr!.. Pigipime öö... Ei ühtki walgustooni,
mis helgistuks öötaewa musta fooni.
Waid tasakesti hulwas puies tuul,
näis nagu salafõnu räägiks neil' ta huul.
On pime, pime. Käsi kaudu otsima ma pean tee-
rada —
ja tihti mõne wiisakusest waba kiwi ninale mui-
tuleb komistada...
Ma nean riigi-isajid, et nad on säherdused ihnus-
koid,
et pole siia seadnud üles elektrilaternalid, ehk wähe-
malt suurt tuleboid, —
sest praegustel oludel ju kodanik wõib murda sääre-
luu,
ning jälle rohkem inwaliid; riik andku paiukit —
kes muu!

Ma hädaohust hoolimata jatkan edas'minekut:
mul kodus naisuke!.. Kuis wõib küll olla ta
mind ootanud!..

— Weel wäiksest wanaaja-hiiemetsajalust mul waja
mööda minna,
siis jõuan peagi oma „Aue-Jerusalemma linna...“
Ent edas'saamine — see on nii raske, raske,
kui oleks turjal kanda koorem waske.
Ma lasen kuuldawale tulla wägifõnu paar, —
et Sepa-Jüri on nii kange Mihklipäewa-taar...
— Seal — mul üle ihu jookseb judin wõigas,
sest metsakauguses nii hirmsal hääle! keegi hõikas...
Ah, tshort derii! — oraator see ju on öökull! —
ja mina ehmatajin, Ioll!..

Jäi werre pisut stiiski õudu, hirmuärewust...
Ehk küll endasõimamisest püüdsin leida rahustust —
ent sellest hoolimata tihti pilku kiiret heitsin üle öla,
sest mulle näis, kui kõnniks keegi minu kannul
sala...

Seal äkki — eemal, hiiemetsa süles
lõi hele tulekene leegil loitma üles!..
Ma seisma jäin kui post. Mul hambad juus
„tu—steppi“ karglesid kõige kiiremes tempoos...
Lõin risti ette wärijewal käel
ja palusin, et taewataat mul' abiks tuleks ime-
wõiel!..

Ei ole kahtlust — ees on tondibande,
kes tulepaistel kuivatawad kulda, wibutades tuti-
lisi, tahmund hände.

O, ometi kord saatus täitnud mu ammuist hinge-
foowi —
mind juhataades siia, kui sarwilised saksad teewad
oma kullafondil' rewisjoooni...
Ei oleks halb, kui saawutaksin endale ka seda
puru külimitu, kaks —
oi, wennas, see wast oleks õnnelaps!..
— Mu silme ette kujutlesid tulewiku piidid,
mis olid weetlewamad kui Eesti kinolindid...
Mind wäristasid hirmu-, õane-hiilid...
Kui kuulnud eila, tulid meelde direktiivid,
mis aastate eest wanaisalt olin saanud puhuks seks,
kui saatus juhtumise säärase kord mulle ette tooks:
Nüüd waja ainult fortisji waid pisut ehmatada,
et plehku paneks nad ja maha jätaks raha!
Ka meeles pidada, et jumalat ei kutsuks seejuures
kuuld'walt appi! —
see oleks sama hea kui kassi lasta piimakappi!..

Ma hiil'sin lähemale wõimalikult tasa,
ei vähemutki teinud krabinat, ei kisa, —
nüüd ainult mõni samm — kui walgunool,
ma tormajin hirmsa kisa pörguliste pool'...
Ent — samm eemal lõkkest, seisma jäin kui obelisk,
sest „kuraditel“ oli kole risk —:
ei plehku pannud nad ... waid Iollist wahtisid mu
otja —
mul jäle pettumusehoog käis läbi watsa!..
Ja tundsin tõuswat tungi: maitsta anda neile „fort-
sidele“ hiiekase witsa, —
kaks poisimatti, — kes tulles „ehalt“ teinud lõkke
warjulise hiiemetsa!..

A. Sakalay.

—o—

Mis müüdu kuulda!..

Reet: „Wõi siis pühapäewal juba lapse ristfed.
No aga mis sa talle siis ka nimeks paned?“

Leenu: „Jüri, ikka Jüri.“

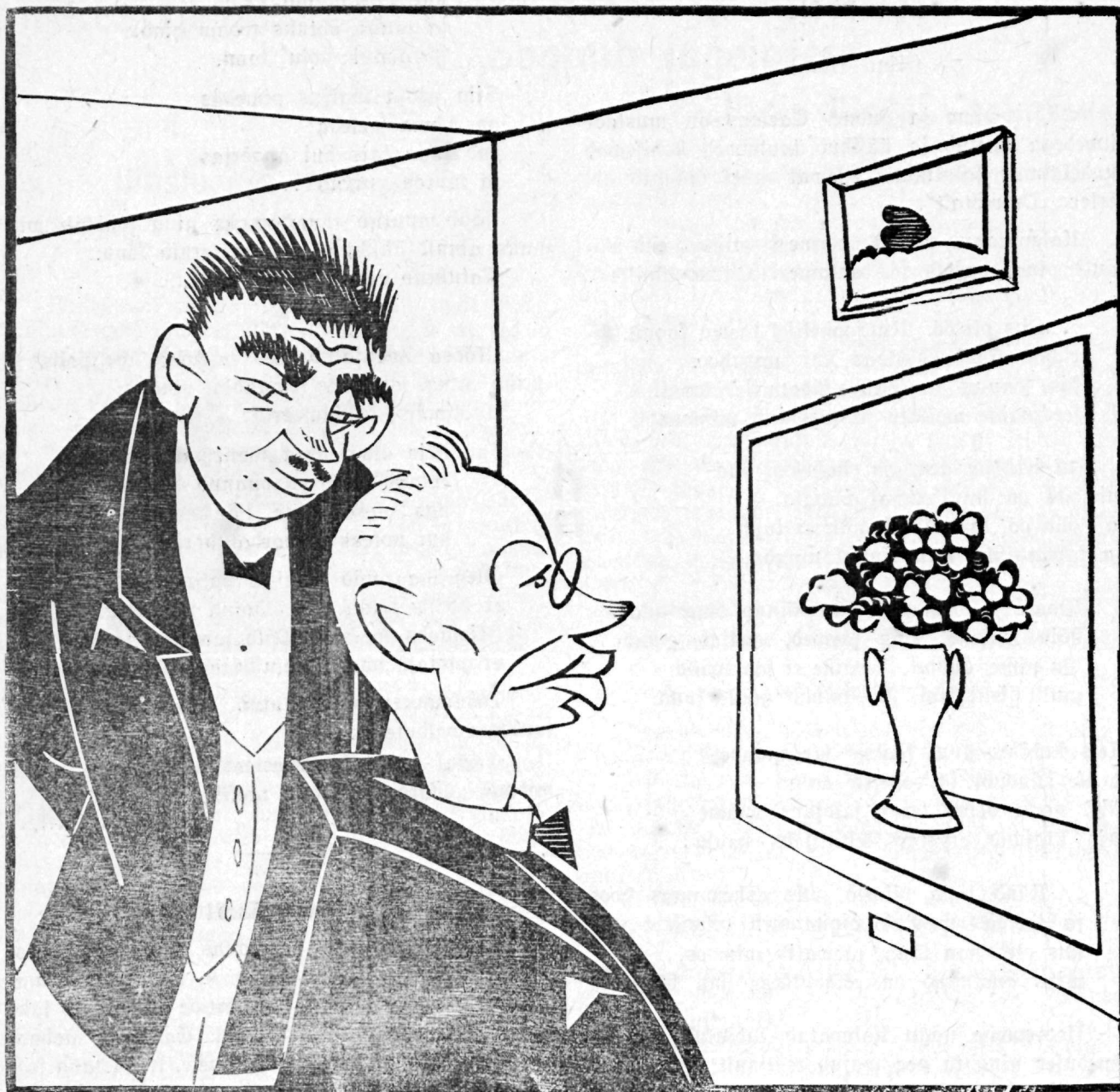
Reet: „Mispärast siis just Jüri, kas mõni
teine nimi ei wõi olla?“

Leeni: „Aga waat' just sellepärast, et ta nii
kena on.“

E. Hart.

—o—

Gori joon. E. I. puul.

MEIE ASJÄTUNDJAD.

„Kas te teate lähemalt, härra Kompus, missugused need expressionistlikud maalid siin näitusel on?“

„Expressionistlikud on need, mis expressidega näitusele toodud!“

Isa: „Aga Lilli, mõtle ometi, mis sa räägid. See noormees ei ole ju sugugi nii halb, kui sa arvad. Rikas, viisakas ja aus mees, — ütles mis ja veel tahad. Kena poisj.“

Tütar: „Ah tema ongi see Kena. Sa igatahes wabanda isa, kuid niisuguste kaalakohtuliste ijkutega, nagu Kena on, mina mingit tegemist teha ei taha. Ei taha ja hea küll.“

L. Hart.

Pildid Kadrioru pöösastikust suweööl.

(Kino film.)

Õö... pime ja õudne. Taewas on mustade pilwedega kaetud ja üksikud tuulehood kohisevad puudelatvus salalikult. Üleval mäel mängib orkester „Dremota“.

Kahwatanud näoga noormees najatab end wäsinult pingi najale ja deklameerib tundelikult:

... Siis oli õö. Mustjoonelisel taewa foonil,
rühm pilwi askeldas kui maruhoos;
siis sõnules ta mulle südamlisel toonil —
see wäike wallatu ja taewalik mimoos:

— Kui hää on armsam, kahekesi olla
kui hää on sinu rinnal puhata...
Eas' olla õö, las' pilwist wihma tulla
ma tahjan ikka sinu rinnal uinuda.

Waat! — pimedus on wõtnud oma alla
kõik looduse, kõik järwed, metjad, puud...
On pime, õudne... päike ei saa walla —
mul' siiski hää, kui annad mulle suud.

Mets kohises, tuul jooksis üle maade
ja üle kändude ja rohelise aasa, —
näis, nagu oleks tema salajane waade
meid kutsund enesega feltsiliseks kaasa...

... Nüüd täna pilwed jälle askeldamas hoos
ja taewas mustab pigimustist pilwist...
kus oled sina täna, taewalik mimoos,
miks kustunud on rõõmuläige sinu silmis?..

Nooremehe nägu kahwatab lubjatud seinana.
pimeduses ning ta pea wajub wäsinult targeldatud
rinnaesisele...

Üks energiline liigutus ja...

*

Tihe pöösas. Näha ei ole midagi.
Esiteks on kuulda riiete sahinat, siis hakkab
jäme basj deklameerima:

Mul' nimeks Juks ja naine mul'
on kodus armas, hea,
kuid mis on õige armastus —
waat' seda ta ei tea.

Ta sõimab, kjsub juukstest mind,
kui tshekiwiina joon
ja lauba õhtuks (odaw hind)
pooltoopi koju toon.

Siin pöösas warjus pimedas
on hüwa aelede;
end juua täis kui angerjas
ja murest puhata!..

Hääl muutub tumedamaks ning sõistab wii-
maks ainult üksikuid, arusaamatuid sõnu.
Natukene aega on kõik wait...

*

Mööda kruusatud teed tulewad koolipois ja
=plika ning istuwad sõistades pingile.
Koolipois deklameerib:

Mis olen mina wanematel teinud,
et nad mind on pannud õppima?
kas oleks mina ise kooli läinud
kui poleks ähwardatud rihmaga!

Olen ma nüüd tark ja paljuteadja,
et koolis käies olen õppind füüsikat.
Misjaoks see? — Wõib samutigi teada,
et wiinast, noorest neiust midagi ei ole paremat.

Deklameerimine muutub õhketeks ja sõnuta
tunneteawalduseks...

Emal mängib orkester uimastawat waltzi,
midagi „Tsardasfürstini“ taolist.

Leon Hart.

—o—

Armas Mats!

Wärske miljonäär Mühakas, kes igapidi aris-
tokraat püüab olla, on renomee tõstmiseks gram-
mofoni ostnud. Suurest kontsertide andmisest läks
grammofoni „direktsioon“ rikki. Ta wõidi mehha-
niker Kruustangi juure parandusele. Kruustang sea-
dis asjad korda ja määris grammofoni „hambad“
feest- ja wäljastpoolt masinaõliga rikkalikult ära,
et need ladusamini „kiriseks“.

Õhtul pani Mühakas grammofoni „hüüdma“,
sest ta oii paar uut nooti muretšenud, mis Caruso
„tehtud“.

Kogu perekond kogus end grammofoni ümber.
„Kenasti laulab see Karusoo küll, ega ütelda
saa kedagi,“ sõnas Mühakas grammofoni toru ääres
kõrwa hoides, „ainult natuke paha lõhn on tal
suus!“

X,

—o—

häid, rõõmsaid
päikeserikkaid

Suwiste pühi!

Soowib lugejatele

„Meie Matsi“ toimetus.

Illusioonid Pärnust.

Weste.

Mih. Jagomit.

Raske on wiiepennilise jule abil edasi anda wõhikule oma muljeid Pärnust. Suudate te aru saada lõunarandlase pärnaka meeleolust, mis eluimew kui Ideali „Wampiir“, kuid ometi niikasti harmoneerib helkiwa kewade ja kihnlase uduhalli kostüümi mui-gawa natuuriga? Pärnu, kuigi ta förgib ajawai-mu jabas weelise ninaga, on ometi nii näiwilt puhtsüdamline, et Isand heida armu!

Oma autoriteedi alalhoidmiseks ei nõua Pärnu kõrget kultuuri. Wõtame näituseks Endla teatri. Puhweti meeleolu järele otsustades, peab arwama, et siin sugugi raske ei ole pealinna „Lootuse“ stiili etendusl toimida. Et aga pärnakad, peale lühu-nikkude, idealistid on, siis lähewad nad parem saali ja waatawad kui ilma blaferimata kunsti lihtsalt demonstreeritakse.

Kuid juwe tulekuga kipub aga Endla jääma tühjale. „Strand Saloni“ awamisega koliwad parki kõik priipiletite ja aupiletite omanikud. Pakub ju rohkem löbu istuda wabaõhu teatris ja oja wõtta selle ettekannetest. Et pärnakas keewawereline on ja traagikat armastab, siis ei rahulda teda igakord „paadepark“ ja ta läheb wahel nahksillale ja kuu-lab seal silgumüüjate „soolot“, mis on soolane kui soolajärwe kukkunud neegri hädakisa. Sellest aru saades on ka linnawalitsus wiist löbustusemaksu suh-tes silla tolli kergitanud.

Uus kunstiwool, mis arwatawasti annab lõ-puhoobi kõigile imp- ja ekspresionistlikele suhe-tele, walmineb „paadepargis“. Seda tõendawad hundihaugud ja sõnnikuhunikud, mida linnawalitsus rõõmustawal kombel kunsti tähtsusest aru saades mitte kõrwaldada ei lase. „Paadepark“ on Pärnu „menageri“. Siin leidub kõikisugu elemente. Konne ja wareleid on iseäranis laialt, aga sead puudu-wad. Wiist sellepärast, et wäljaweoks luba anii. Lendawaid sigu wõi õigem sigadega lendajaid wõib aga küllalt näha. Ka suitsetatud ja suitsetamata sinkidest ei ole puudus.

Munamägi on õige libedaks muutunud, sest et plikad sealt iseäranis heameelega alla libiseda armastawad. On ju hea libiseda pehmel murul. Pealegi leitakse ju all jälle üksteist.

Külg, milles aga pärnakad tõesti ajast, wä-hemalt pealinnalastelt, maha jäänud, on tutwuse õtšimine kewadisteks suheteks. Siin ei kuulutata mitte ajalehes, waid pannakse tasku searasw ja

fibulas ning minnakse „Paadesse“. Lihtne, odaw ja tagajärjerikas!

Pahurad on ka pärnaka päewamured.

Muretseb plika parajat Juudi poisji, nii et kadestub sõdur; muretseb Adantau kuis tõusta boheemilaseks Pärnus; muretseb noorsugu, et ei oska foks-trotti.

Ainuke asi, mille eest Pärnus ei muretseta, on muusika. Ses suhtes peab Pärnu pealinnaga sammu.

Alganud on päiksewannide hooaeg ja nii mõ-nigi suur nina, kel asjatundmine puudulik, katsub liiwa peal end küpsuse-eksami vastu ettewalmis-tada. Et pärnakaid sügisefed ja kewadised muda-wannid tänawail ära on tüütanud, siis on kõik rõõmsad, et warsti end puhtas merewees loputada wõib. Ehk küll meri, minewa aasta eeskujul, traat-aedadega erakondade kaupä ära kawatsetakse ja-gada, ei heiduta see pärnakaid. Nad mõistawad „üle aisa“ wisata!

—o—

Mõttemullid.

Seadus on kui tõllawedru, mis selle järele pain-dub, kui suur ja raske „nina“ ta peal istub.

Kui ja oma sõpra kaotada ei taha, siis ära laena talle iialgi midagi, mis ta sinu käest ka iga-nes paluks, kuid wihamehetele wõid ja igatahes laenata, sest laenust ja tagasimaksmisest sünniwad alati riidud.

Kuulujuttu wõib lawiiniga wõrrelda, mis wee-redes kaswab ja wiimaks terve küla enese alla matab.

Ei tarwitse sul igakord haudumises oskust olla, kui sind kuhugile soojasse pesasse munade peale paigutatakse.

Et walitsewale kohale saada, peab oskamist olema, kuigi mitte just walitsemises.

*

Wälisministeeriumi passi osakonda tahetakse tuntawalt suurendada, sest et hulgaliste harjas-loomade wäljamaale sõidu tõttu passide wiseeri-mist rohkem ette tuleb.

Weeguse Eets.

—o—

Kirjawastused.

H. J. Tartus. Kõik see, mis te linakaup-meestest ja ülesõstjatest kirjutate, on ju wäga õige, kuid kohasem mõnele ajalehele, mitte meile. Meie „luhtkirjad“ peawad teises toonis kirjutatud olema.

MILJONAR.

„Liina, wigastatud sõdurisi ei tohe me pühade puhul ära unustada. Mul o seal üks ilus jõulukaart — saada see neile!“

Järgmine „MEIE MATS“ nr. 17 ilmub laup. 28. mail.

Ilmub k.-ü. „M. Matsi“ kirjastusel. Wast. toim. G. Tõnisson (Gori). A. Kummeli (e. G. Kalla) trükk, Tall.